

2025-12-03 Nr. NV-2811

VYRIAUSYBĖS IŠVADA Nr.: TAP-25-1360(2) TAIS-25-15721(3)	DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽALOS, ATSIKADUSIOS DĖL VALDŽIOS INSTITUCIJŲ NETEISĖTŲ VEIKSMŲ, ATLYGINIMO IR ATSTOVAVIMO VALSTYBEI IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBEI ĮSTATYMO NR. IX-895 1, 2(1) STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-558“ PROJEKTO (toliau – Nutarimo projektas)		
	Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Pateikimo Seimui terminas <i>Data iš kalendoriaus</i>	Teisingumo ministerija	Pasirenkama ☐ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2025-12-02	Pasirenkama ☐ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Įstatymo projektu siūloma išplėsti Įstatymo paskirtį ir nustatyti galimybę gauti kompensaciją ir už baudžiamojo proceso metu pritaikytą laikiną sulaikymą, kada įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu toks asmuo buvo išteisintas, arba kuriam įsiteisėjusia nutartimi ar nutarimu ikiteisminis tyrimas buvo nutrauktas. Šie pakeitimai užtikrintų, kad iš esmės dėl visų baudžiamojo proceso metu pritaikytų laisvės atėmimo priemonių, net ir nenustačius jų konkretaus neteisėtumo, būtų galima skirti asmeniui kompensaciją ne teismo tvarka.

Nutarimo projektas parengtas vykdant Ministro Pirmininko pavedimą, įformintą Vyriausybės kanclerio 2025 m. rugsėjo 18 rezoliucija Nr. S-3783, ir atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio nustatyta tvarka gautą prašymą (Seimo 2025 m. rugsėjo 16 d. posėdžio protokolas Nr.SPP-75) parengti ir Vyriausybės darbo reglamento nustatyta tvarka pateikti Vyriausybei suderintą Vyriausybės išvadą dėl Lietuvos Respublikos žalos, atsiradusios dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų, atlyginimo ir atstovavimo valstybei ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei įstatymo Nr. IX-895 1, 2(1) straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XVP-558 (toliau – Įstatymo projektas).

Įstatymo projektą inicijavo ir parengė Seimo narys Remigijus Žemaitaitis.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Nutarimo projekte siūloma pritarti Įstatymo projekto tikslui, išplėsti Įstatymo 2(1) straipsnio taikymo ribas, įtraukiant laikiną sulaikymą kaip pagrindą gauti žalos atlyginimą ne teismo tvarka, tačiau nepritarti Įstatymo projekte siūlomam teisiniam reguliavimui, nes:

1. siūlymas atsisakyti reikalavimo pateikti dokumentus, patvirtinančius asmens realiai patirtą žalą, ir nustatyti fiksuotą kompensacijos dydžio atlygį nedera su Civilinio kodekso 6.249 ir 6.250 straipsnių nuostatomis dėl turtinės ir neturtinės žalos teisingo atlyginimo, lygiateisiškumo ir teisėtų lūkesčių principų bei neatitinka Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos žalos atlyginimo byloje (turtinė žala turi būti reali, įrodyta objektyviais duomenimis, kas leistų asmeniui išmokėti pagrįstą turtinę žalą; neturtinė žala turi būti individualizuota, siekiant parinkti tinkamą piniginę satisfakciją ir teisingiau kompensuoti neturtinėms vertybėms padarytą žalą);

2. siūlomas keisti teisinis reguliavimas turi būti pagrįstas procesinės priemonės (laikinas sulaikymas) taikymo praktikos analize, problematika ir duomenimis, kurie šiuo metu institucijose nėra renkami ir sisteminami, dėl ko nėra galimybės įvertinti siūlymo keisti teisinio reguliavimo poveikio žalos atlyginimo ne teismo tvarka sistemos administravimui bei valstybės finansams.

Be to, atkreipiamas dėmesys į tai, kad Dvidešimtosios Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane ketinama išlaikyti Devynioliktosios Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Vyriausybės 2025 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 151, 7.1.3 papunktyje numatytą teisėkūros priemonę „Nustatyti platesnį žalos kompensavimo ne teismo tvarka instituto taikymą, siekiant užtikrinti efektyvesnę žmogaus teisių apsaugą ir sumažinti teismų krūvį“. Teisingumo ministerija, sistemiskai peržiūrės Įstatymo 2(1), 3 ir 4 straipsniuose nustatytą žalos atlyginimo ne teismo tvarka modelį ir 2027 metų antrąjį pusmetį pateiks svarstyti Įstatymo pakeitimus, kurie iš esmės atlieptų Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodytą tikslą išplėsti žalos atlyginimą ne teismo tvarka apimant daugiau atvejų, įtraukiant ir laikiną sulaikymą kaip pagrindą gauti žalos atlyginimą ne teismo tvarka, neišskiriant žalos rūšių (turtinės, neturtinės).

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Nutarimo projektas suderintas su Finansų ministerija, Vidaus reikalų ministerija ir Generaline prokuratūra.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOŠ FORMA

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabų ar pasiūlymų Nutarimo projektui neturi (2025 m. lapkričio 21 d. išvada Nr. NV-2674).

Nutarimo projektas svarstytas 2025 m. gruodžio 2 d. tarpinstituciniame pasitarime, pastabų ar pasiūlymų pateikta nebuvo.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Nėra

PAŽYMA PARENGĖ

Artūras Norkevičius

Viešojo valdymo grupė, vyresnysis patarėjas